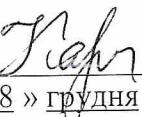

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ імені Г.С.КОСТЮКА**

„ПОГОДЖЕНО”

Голова первинної профспілкової
організації Інституту психології
імені Г.С.Костюка НАПН України

 I.I. Карабаєва
«28» грудня 2021 р.

„ЗАТВЕРДЖЕНО”

Рішенням вченої ради

Інституту психології імені Г.С.Костюка

«28» грудня 2021 р., протокол № 14

Голова вченої ради

С.Д.Максименко

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПИРАНТУРИ
ІНСТИТУТУ ПСИХОЛОГІЇ імені Г.С.КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ**

Галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

Спеціальність **053 Психологія**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

БЛОК 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

Тема 1. Науковий період історії психології і система психологічних учень

Початок наукової психології. Психологічна лабораторія В.Вундта. Система психології В.Вундта. Вюрцбургська школа (О. Кюльпе). Гуманітарні науки у ХХ сторіччі. Психологія форми (гештальтпсихологія). Біхевіоризм. Феноменологія, екзистенціалізм, герменевтика. Філософія і психологія мови. Персоналізм. Психоданаліз, неофрейдизм і структуралізм. Сучасна психологія: школи, напрямки, тенденції розвитку.

Тема 2. Вітчизняна психологія, її школи і напрямки

Вітчизняна психологія в радянський період. Персоналії та теорії. Харківська психологічна школа та її персоналії. С.Л. Рубінштейн і «основи вітчизняної психології». Л. С. Виготський: культурно-історична теорія психіки. Б.Г. Ананьєв: людина як предмет пізнання, О. М. Леонтьєв і теорія діяльності. К.О. Абульханова-Славська: учіння про діалектику людського життя. Теорія установки К.Д. Узнадзе і грузинська школа психології. Г.С.Костюк: теорія розвитку і саморозвитку особистості. Київська вчинкова школа В. А. Роменця. Школа генетичної психології С. Д. Максименка.

Тема 3. Методологія сучасної психології

Основні категорії, принципи та методологічні проблеми сучасної психології: сутність, історичний портрет, динаміка. Рівні методології сучасної психології: Історичний перелік основних методологічних проблем сучасної психології: ситуація виникнення, умови сутнісної динаміки. Перспективи розв'язання методологічних проблем засобами сучасної психологічної науки. Поняття і феномен методологічної кризи.

Тема 4. Методи психології

Науковий метод: сутність, структура, застосування. Принципи побудови психологічного дослідження. Система методів психологічної науки і практики. Теоретичні методи психологічного дослідження. Емпіричні методи дослідження. Експеримент. Спостереження. Аналіз продуктів діяльності. Опитувальні методи. Методи практичної психологічної допомоги. Можливості застосування математичних методів у психологічних дослідженнях. Взаємозв'язок методології, методу та методики дослідження

Тема 5. Галузі психологічної науки

Історіогенез становлення та розвитку системи галузей психологічної науки. Сучасна система галузей психології. Проблема співвідношення фундаментальних

та прикладних галузей в структурі сучасного психологічного знання. Проблема взаємозв'язку теоретичної та практичної психології.

БЛОК 2. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Тема 1. Поняття про психіку. Предмет психології як науки

Проблема природи психіки. Детермінація психічного. Вчення про рефлекс. Внутрішнє та зовнішнє як психологічна проблема. Суб'єктивний та об'єктивний аспекти психічного. Динаміка уявлень про предмет психології.

Тема 2. Психічні явища: класифікація та систематизація

Засади класифікації психічних явищ. Психічні процеси. Психічні стани. Психічні властивості. Взаємозв'язок психічних процесів, станів та властивостей. Пізнавальна сфера психіки. Емоційно-вольова сфера психіки. Проблема взаємозв'язку пізнавальної та емоційної сфери психіки.

Тема 3. Психологія особистості

Теорії особистості. Вітчизняні теорії особистості. Структура особистості. Зарубіжні теорії особистості. Розвиток теорії особистості в Європі та США у ХХ ст. «Клінічні» та «статистичні» теорії особистості. Психоаналітична теорія особистості З.Фройда. Індивідуальна психологія А. Адлера. Аналітична психологія К.-Г. Юнга. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма. Теорія особистості за К. Хорні. Гуманістична психологія особистості А. Маслоу. Феноменологічна теорія особистості К. Роджерса. Теорія особистості В. Франкла. Теорії життєвого шляху особистості. Генеза буття особистості за С. Д. Максименком.

Тема 4. Психічні процеси

Пізнавальні психічні процеси: система, функції, властивості. Відчуття. Види відчуттів. Фізіологічні механізми відчуттів. Сприймання. Закономірності побудови перцептивного образу. Властивості сприймання. Теорії сприймання. Увага. Види уваги. Властивості уваги. Теорії уваги. Пам'ять. Види пам'яті. Процеси пам'яті. Теорії пам'яті. Явище ремінісценції. Мислення. Види мислення. Психологічні закономірності мислення. Теорії мислення. Мовлення. Види мовлення. Функції мовлення. Взаємозв'язок мовлення та мислення. Уява. Види уяви. Теорії уяви. Емоційні та вольові психічні процеси: система, функції. Фізіологічні основи емоцій. Види емоцій. Почуття. Теорії емоцій. Воля. Підходи до дослідження волі. Вольова дія. Вольові властивості та їх розвиток.

Тема 5. Вищі психічні функції та властивості

Свідомість як вища форма розвитку психіки. Психологічні закономірності пізнавальної діяльності. Загально психологічні теорії інтелекту і його види.

Інтелект. Психометричні моделі інтелекту. Біологічні та соціальні фактори розвитку інтелекту. Креативність. Психологічні закономірності творчості. Самосвідомість та її розвиток. Зміст та структура Я-концепції. Значення рефлексії в пізнанні та самопізнанні.

Тема 6. Психологія індивідуально-психологічних відмінностей

Психодинамічні індивідуальні відмінності. Темперамент. Теорії темпераменту. Вчення про властивості нервової системи та темперамент за І. П. Павловим. Конституційні теорії темпераменту Е. Кречмера та У. Шелдона. Концепція властивостей нервової системи та темпераменту Б. М. Теплова та В. Д. Небиліцина. Дослідження темпераменту В. С. Мерліним, В. М. Русаловим, Я. Стреляу. Здібності. Види здібностей. Проблема спадковості інтелекту. Характер. Дослідження особистості з позицій теорії рис: (Г. Олпорт, Р. Кеттелл). Дослідження особистості з позицій теорії типів (Г. Айзенк).

Тема 7. Психологія діяльності

Активність, теорія активності. Теорії діяльності. Структура діяльності. Процес, мета і продукт діяльності. Вчення про мотивацію. Потреба. Мотив. Боротьба мотивів. Теорія провідних типів діяльності. Діяльність та розвиток особистості.

БЛОК 3. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 1. Теоретичні основи соціальної психології

Предмет соціальної психології. Співвідношення соціального та психічного. Співвідношення загальної психології, соціальної психології та соціології.

Виникнення та становлення соціальної психології. Головні теоретичні напрями зарубіжної соціальної психології. Психоаналіз та неопсиходіагностика у соціальній психології. Біхевіоральний напрям соціальної психології.

Когнітивізм у соціальній психології. Соціально-психологічні дослідження представників гуманістичної психології. Інтеракціонізм як напрям соціальної психології. Конструктивізм у соціальній психології. Постмодернізм і його вплив на соціальну психологію.

Тема 2. Психологія спілкування

Спілкування як соціально-психологічне явище. Структура спілкування. Функції спілкування. Види спілкування. Спілкування як обмін інформацією. Засоби комунікації. Вербальна та невербальна комунікація. Бар'єри спілкування. Спілкування як взаємодія.

Психологічні закономірності агресивної поведінки. Психологічні закономірності альтруїстичної поведінки. Спілкування як соціальна перцепція. Механізми взаєморозуміння. Соціальне пізнання: як люди осмислюють соціальний світ. Перцептивні схеми та їх вплив на соціальну перцепцію. Ефект первинності

(новизни, першого враження). Роль установок та стереотипів у соціальній перцепції. Ефект ореолу і інші ефекти соціальної перцепції (сприйняття людини людиною). Каузальна атрибуція як соціально-психологічний феномен. Міжособистісна атракція та її чинники. Психологічні способи впливу в процесі спілкування.

Тема 3. Психологія груп

Поняття про соціальну групу. Класифікації груп. Психологічні особливості великих груп. Психологічні закономірності масової поведінки. Психологічні закономірності функціонування та розвитку малих груп. Процеси та механізми групової динаміки. Розвиток малої соціальної групи. Моделі групо- та колективоутворення. Групові норми та нормоутворення. Феномен групового тиску. Конформізм та конформість. Проблема згуртованості групи. Конфлікт як явище групової динаміки. Феномени лідерства і керівництва. Теорії походження лідерства та керівництва. Стилі лідерства та керівництва. Особливості прийняття рішення групою.

Тема 4. Соціальна психологія особистості

Соціально-психологічні аспекти дослідження особистості. Проблема соціалізації у соціальній психології. Інститути соціалізації. Етапи соціалізації. Механізми соціалізації. Особистість у структурі групових відносин. Статус та роль особистості в групі. Структура та функції соціальних установок. Взаємозв'язок соціальної установки та поведінки. Соціальний контроль. Експектації. Соціальні норми. Види санкцій. Formи соціального контролю (закон, табу, звичаї, традиції, мораль, моральність, культурні норми, етикет). Гендерна соціалізація. Основні способи розуміння себе: інтроспекція, теорія самосвідомості, каузальні теорії, спостереження за своєю поведінкою, Я-схеми, соціальна взаємодія, теорія соціального порівняння, самопрезентації.

Тема 5. Прикладна соціальна психологія

Головні напрями прикладної соціальної психології. Цілі та принципи соціально-психологічного тренінгу. Різновиди та сфери застосування соціально-психологічного тренінгу. Соціально-психологічна специфіка сім'ї як малої соціальної групи. Фактори що зумовлюють розвиток сім'ї. Соціально-психологічні проблеми управління та організації. Психологічні закономірності впливу засобів масової комунікації. Специфіка взаємодії у віртуальних соціальних мережах. Психологічні закономірності рекламного впливу та бренд-комунікацій. Психологія іміджмейкінгу.

БЛОК 4. ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ

Тема 1. Предмет, методологія та основні напрями дослідження психології розвитку

Методологія та методи дослідження вікової психології. Експериментальні плани у дослідженнях розвитку. Психодіагностика інтелекту дітей. Поняття віку.

Становлення поняття про психічний розвиток. Педологія як комплексна наука про дитину. Історія розвитку педології в СРСР. Біогенетична теорія С. Холла. Закон рекапітуляції. Філософія освіти М. Монтессорі. Концепція періодів чутливості. Психоаналітичний погляд на психічний розвиток. Завдання розвитку особистості в епігенетичній теорії Е. Ерікsona. Теорія прихильності Дж. Боулбі. Поведінка прихильності та стилі прихильності. Респондентна та оперантна моделі обумовлювання. Принципи обумовлювання. Теорія соціального научіння А. Бандури. Умови научіння через спостереження. Научіння з точки зору етології. Ознаки научіння шляхом імпринтингу. Стадії когнітивного розвитку за Ж. Піаже. Моральний розвиток в онтогенезі: підходи Ж. Піаже та Л. Колберга.

Сучасні теорія психічного розвитку. Чинники психічного розвитку. Проблема соціального та біологічного в психічному розвитку індивіда. Теорії психічного розвитку. Основні «закони» психічного розвитку (за Л. С. Виготським, З. Фройдом, Ж. Піаже, С. Максименком). Механізми психічного розвитку. Кризи вікового розвитку, їх зміст; підходи Л. С. Виготського та Е. Ерікsona. Співвідношення навчання, виховання та розвитку. Культурно-історична теорія Л. С. Виготського про психічний розвиток дитини. Д. Ельконін про психічний розвиток дитини. Теорія провідної діяльності О.М. Леонтьєва. Генетична психологія С. Д. Максименка.

Тема 2. Психологічна характеристика періодів розвитку

Періодизації розвитку особистості. Психологія немовляти. Психологічна характеристика раннього дитинства. Психологія дошкільного віку. Психологічні особливості підліткового віку. Психологічна характеристика юнацького віку. Розвиток психіки людини у періоди доросlostі. Загальний аналіз криз вікового розвитку. Психічний розвиток у період ранньої доросlostі. Психологія середньої доросlostі. Психологічні особливості пізньої доросlostі.

Геронтопсихологія. Теорії старіння: порівняльний огляд. В.В. Фролькіс та адаптаційно-регуляторна теорія вікового розвитку Специфіка застосування різних експериментальних планів у дослідженнях осіб старших вікових груп. Феномен ейджизму та його різновиди.

Тема 3. Предмет і методологія дослідження педагогічної психології

Предмет і завдання педагогічної психології. Історичні види, форми, інститути та механізми соціалізації. Основні категорії педагогічної психології (соціалізація, виховання, навчання, формування, розвиток, научіння, навчальна діяльність, усвідомлення та засвоєння, соціальні норми, цінності, соціальні установки, компетентності, знання, вміння, навички, здібності). Методи дослідження в педагогічній психології. Методи впливу в педагогічній психології.

Тема 4. Психічний розвиток і освіта

Теорії співвідношення психічного розвитку й освіти. Умови психічного розвитку, поняття соціальної ситуації розвитку, новоутворення розвитку, зони актуального і найближчого розвитку, Роль провідної діяльності та сенситивного періоду в психічному розвитку дитини. Теорії співвідношення освіти (навчання) і розвитку у психології. Основні лінії психічного розвитку людини у процесі освіти.

Тема 5. Психологічний аналіз навчальної діяльності

Учіння як різновид научіння. Механізми та закони научіння. Учіння як пізнавальна діяльність. Психологічна структура учіння, його основні характеристики. Зарубіжні та вітчизняні теорії навчальної діяльності. (Я. А. Коменський, Ж.Піаже, К.Д. Ушинський, С. л. Рубінштейн, Г. С. Костюк, С. Д. Максименко, Д.Б. Ельконін, В.В. Давидов). Рівневий аналіз учіння. Проблема розвитку пізнавального інтересу. Поняття орієнтовної основи дій.

Класифікація навчальних дій. Інформаційний компонент навчальної діяльності. Види контролю в навчальній діяльності. Психологічні умови ефективного формування понять, навчальних навичок. Оцінка та відзнака в навчальній діяльності. Класифікація оцінок. Особливості та закономірності формування навчальної діяльності та пізнавальних процесів на різних вікових етапах розвитку людини. Поняття, складові та типи навчальності. Психологічні проблеми освіти. Психологічна служба в системі освіти.

БЛОК 5. ПРАКТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ГАЛУЗІ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Психологічна діагностика

Виникнення та розвиток психодіагностики. Розвиток психодіагностики на теренах Радянського Союзу. Розвиток психодіагностики в Європі та США. Психодіагностичний метод і діагностичні підходи. Об'єктивний підхід у психодіагностиці. Тестування здібностей та особистості. Суб'єктивний підхід у психодіагностиці, його діагностичні можливості та обмеження. Проективний підхід до діагностики особистості. Поняття проекції. Діагностичне значення та обмеження проективних методик. Класифікація психодіагностичних методик. Вимоги до психодіагностичних методик. Надійність, її види та способи встановлення. Валідність, її види та способи встановлення.

Стандартизація психодіагностичної методики. Статистичні норми. Вимоги до розробки та адаптації психодіагностичних методик. Організація психодіагностичного обстеження.

Характеристика основних етапів психодіагностичного обстеження. Психологічний діагноз та прогноз. Специфічні особливості комп'ютерної психодіагностики. Етичні та фахові норми психодіагностики.

Тема 2. Клінічна психологія

Передумови виникнення та історія клінічної психології як наукової дисципліни. Критерії здоров'я та хвороби, норми та патології. Порушення психічної діяльності при психічних захворюваннях. Вплив хронічної соматичної хвороби на психіку. Психологічні та поведінкові реакції хворих на захворювання. Внутрішня картина хвороби. Механізми психологічного захисту при хворобі. Психологія лікувального процесу. Психологічна дія ліків. Плацебо-ефект. Психологічні особливості роботи з різними групами хворих. Роль особистості в етіології та патогенезі захворювання. Механізми розвитку психосоматичних хвороб.

Тема 3. Психологічне консультування та психотерапія

Психологічне консультування та немедична психотерапія як форми психологічної допомоги. Відмінності між психологічним консультуванням, немедичною та медичною терапією. Цілі та методи психологічного консультування. Принципи організації консультативної взаємодії. Моделі консультативної допомоги. Етапи консультативної взаємодії та їх завдання. Техніки консультування. Характеристика найбільш типових консультативних звернень. Історія виникнення та розвитку психотерапії як соціального інституту. Цілі та методи психологічної терапії. Напрями та школи психологічної терапії.

Специфіка індивідуальної та групової психотерапії. Організаційні засади роботи психотерапевта. Проблема ефективності психологічної терапії. Етичні та професійні вимоги до підготовки та діяльності психотерапевта. Феномен професійного вигоряння психотерапевта.

Рекомендована література

1. Абрамова Г.С. Практическая психология / Г.С. Абрамова – М. : Академия, 1997. — 368 с.
2. Абульханова-Славская К.А. Стратегия жизни. Методологические проблемы психологии. / К.А. Абульханова-Славская. – М. : Мысль, 1991. – 299 [2]с
3. Агеев В. С. Межгрупповое взаимодействие: социально-психологические проблемы / В. С. Агеев. – М. : Изд-во МГУ, 1990. – 240 с.
4. Адаир Дж. Эффективная коммуникация / Дж. Адаир. – М. : Эксмо, 2003. – 240 с.
5. Адлер А. Практика и теория индивидуальной психологии / А. Адлер; пер. с нем. – М., 1995. – 212 с.
6. Айзенк Г. Исследования человеческой психики / Г. Айзенк, М. Айзенк. – М. : Эксмо-Пресс, 2001. – 480 с.
7. Ананьев Б.Г. Психология и проблемы человекознания : избр. психол. труды / [ред. А.А. Бодалев] – М. : Воронеж, 1996. – 384 с.
8. Анастази А. Психологическое тестирование / А. Анастази, С. Урбина. – СПб. : Питер, 2001. – [5-е изд., испр. и доп]. – 688 с.
9. Андреева Г. М. Психология социального познания / Г. М. Андреева. – М. : Аспект Пресс, 2005. – 303 с.
- 10.Андреева Г. М. Социальная психология : учеб. для высш. учеб. завед. / Г. М. Андреева. – М. : Аспект Пресс, 2002. – 364 с.
- 11.Анцыферова Л.И.О динамическом подходе к изучению личности / Л. И. Анцыферова // Психологический журнал. – 1981. – Т.2. – №2. – С. 8–17.
- 12.Анцыферова Л. И. Способности личности к преодолению деформаций своего развития / Л. И. Анцыферова // Психологический журнал. – 1999. – Т. 20. – № 1. – С. 6–19
- 13.Асеев В. Г. Мотивация поведения и формирование личности / В. Г. Асеев – М. : Мысль, 1976. – 158 с.
- 14.Асмолов А. Г. Психология личности / А. Г Асмолов – М. : Изд-во МГУ, 1990. – 367 с.
- 15.Балл Г.О. Психология в рациогуманистической перспективе : избр. труды / Г.О. Балл. – К. : Основа, 2006. – 408 с.
- 16.Бандура А. Теории социального научения / А. Бандура : пер. с англ. – СПб. : Евразия, 2000. – 320 с.
- 17.Василюк Ф. Е. Методологический анализ в психологии / Ф. Е. Василюк. – М. : МГППУ; Смысл, 2003. – 240 с.
- 18.Белинская Е. П. Социальная психология личности : учеб. пособие / Е. П. Белинская, О. А. Тихомандрицкая. – М. : Аспект Пресс, 2001. – 301 с.

- 19.Бернс Р. Развитие «Я-концепции» и воспитание / Р. Бернс; пер. с англ. – М. : Погресс, 1986. – 421 с.
- 20.Богомолова Н. Н. Социальная психология массовой коммуникации : учеб. пособие / Н. Н. Богомолова. – М. : Аспект Пресс, 2010 – 193 с.
- 21.Бодалев А.А. Личность и общение / А.А. Бодалев – М. : Междунар. пед. академия, 1995. – 328 с.
- 22.Бодрийяр Ж. Общество потребления / Ж. Бодрийяр. – М : Культурная революция : Республика, 2006. – 269 с.
- 23.Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте / Л.И. Божович. – М. : Просвещение, 1968. – 435 с.
- 24.Бойко В.В. Энергия эмоций в общении: взгляд на себя и на других / В. В. Бойко. – М. : Информ. издат. дом Филин, 1996. – 210 с.
- 25.Бондаренко А. Ф. Психологическая помощь: теория и практика / А. Ф. Бондаренко. – К. : Укртехпресс, 1997. – 215 с.
- 26.Бондарчук О. І. Загальна психологія : навч.-метод. Посібник / О. І. Бондарчук, О. Л. Туриніна. – К. : Логос, 2004. – 144 с.
- 27.Борищевський М. Й. Психологічні механізми розвитку особистості / М. Й. Борищевський // Педагогіка і психологія. – 1996. – № 3. – С. 26–33.
- 28.Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л. Ф. Бурлачук. – 3-е изд. – СПБ : Питер, 2007. – 688 с.
- 29.Братусь Б. С. Аномалии личности / Б. С. Братусь – М .: Мысль, 1988. – 301 с.
- 30.Брунер Д. Психология познания. За пределами непосредственной информации / Д. Брунер. – М. : Прогресс, 1977. – 412 с.
- 31.Брушлинский А. В. Субъект: мышление, учение, воображение : избр. психол. труды / А. В. Брушлинский. – М. : Институт практической психологии; Воронеж; НПО МОДЭК, 1996. – 390 с.
- 32.Василюк Ф.Е. Методологический анализ в психологии : учеб. пособие / Ф. Е Василюк. – М. : Смысл, 2003. – 238 с.
- 33.Вачков И. Основы технологии группового тренинга. Психотехники: учеб. пособие / И. Вачков. – М. : Ось-89, 2003. – 223 с
- 34.Вилюнас В. К. Психологические механизмы мотивации человека / В. К. Вилюнас. – М. : Изд-во МГУ, 1990. – 288 с.
- 35.Выготский Л. С. Развитие высших психических функций / Л. С. Выготский. – М. : Педагогика, 1960. – 366 с.
- 36.Джеймс У. Беседы с учителями о психологии / У. Джеймс ; пер. с англ. – М. : Совершенство, 1998. – 160 с.
- 37.Дзюба Т. М. Психологія доросlosti з основами геронтопсихології / Т. М. Дзюба, О. Г. Коваленко; за ред. В. Ф. Моргуна. – К. : Слово, 2013. – 264 с.
- 38.Дружинин В. Н. Психология общих способностей / В. Н. Дружинин. – СПб. : Питер, 2007. – 530 с.

39. Жизненный путь личности: монография / [Л.В. Сохань, Е.Г. Злобина, В.А. Тихонович и др.]. – К. : Наук. думка, 1987. – 280 с.
40. Журавлев А. Л. Психология совместной деятельности / А. Л. Журавлев. – М. : Ин-т психологии РАН, 2005. – 638 с.
41. Занюк С. Психология мотивации. Теория и практика мотивирования. Мотивационный тренинг / С. Занюк. – К. : Эльга-Н; Ника-Центр, 2002 – 351 с.
42. Зимбардо Ф. Социальное влияние / Ф. Зимбардо, М. Лайппе. – СПб. : Питер, 2001. – 448 с.
43. Изард К. Э. Психология эмоций / К. Э. Изард. – СПб. : Питер, 2006. – 464 с.
44. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2000. – 512 с.
45. Калмыкова З. И. Продуктивное мышление как основа обучаемости / З. И. Калмыкова – М. : Педагогика, 1989. – 200 с.
46. Канеман Д. Принятие решений в неопределенности: Правила и предубеждения / Д. Канеман, П. Словик, А. Тверски. – Харьков : Гуманитарный центр, 2005. – 632 с
47. Карамушка Л. М. Психологія управління : навч. посібник / Л. М. Карамушка. – К. : Міленіум, 2003. – 344 с.
48. Келли Дж. Теория личности. Психология личностных конструктов / Дж. Келли ; пер. с англ. и науч. ред. А.А. Алексеева. – СПб. : Речь, 2000. – 249 с.
49. Киричук О.В. Формування в учнів активної життєвої позиції / О. В. Киричук. – К. : Рад. шк., 1983. – 137 с
50. Климов Е.А. Психология профессионала / Е.А. Климов. – М. : Изд-во «Институт практической психологии», Воронеж: НПО «МОДЭК», 1996. – 400 с.
51. Кокун О. М. Психофізіологія : навч. посіб. / О. М. Кокун. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 184 с.
52. Копець Л. В. Психологія особистості: навч. посіб. / Л. В. Копець. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 460 с.
53. Корнєв М. Н. Соціальна психологія : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл] / М. Н. Корнєв, А. Б. Коваленко. – [Вид. 2., перероб. і доп.] – К., 2006. – 327 с.
54. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Г. С. Костюк. – К. : Рад. шк., 1989. – 608 с.
55. Крайг Г. Психология развития / Г. Крайг, Д. Бокум ; пер. с англ. – 9-е изд. – СПб. : Питер, 2006. – 940 с.
56. Кроник А. А. Каузометрия: Методы самопознания психоdiagностики и психотерапии в психологии жизненного пути / А. А. Кроник , Р. А. Ахмеров – М : Смысл, 2003. – 284 с.

57. Кулюткин Ю. Н. Психология обучения взрослых / Ю. Н. Кулюткин. – М. : Просвещение, 1985. – 128 с.
58. Лейтес Н. С. Проблемы способностей в трудах Б. М. Теплова // Вопросы психологии. – 1996. – № 5. – С. 39–51.
59. Леонтьев А. Н. Избранные психологические произведения : в 2 т. / ред. В. В. Давыдов [и др.]. – М. : Педагогика, 1983. – Т.1. – 392 с. – Т.2 – 320 с.
60. Леонтьев Д. А. Психология смысла: природа, строение и динамика смысловой реальности / Д. А. Леонтьев. – М. : Смысл, 1999. – 487 с.
61. Липпман У. Общественное мнение / У. Липпман; пер. с англ. Т. В. Барчуновой. – М. : Общественное мнение, 2004. – 384 с.
62. Ломов Б. Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Б. Ф. Ломов ; [отв. ред. Ю.М. Забродин, Е.В. Шорохова]. – М. : Наука, 1984. – 445 с.
63. Лушин П. В. Психология личностного изменения : монография / П. В. Лушин. – Кировоград : Имекс ЛТД, 2002. – 360 с.
64. Людина. Суб'єкт. Вчинок : філософсько-психологічні студії : [зб. наук. праць / ред. В. О. Татенко]. – К. : Либідь, 2006. – 364 с.
65. Майерс Д. Социальная психология. / Д. Майерс ; пер. с англ. В. Гаврилова, С. Шпак, С. Меленовской [и др.]. – СПб. : Питер Ком, 1998. – 688 с.
66. Максименко С. Д. Генезис существования личности / С. Д. Максименко. – К. : Издательство ООО «КММ», 2006. – 240 с.
67. Максименко С. Д. Основи генетичної психології / С. Д. Максименко. – К., 1998. – 218 с.
68. Максименко С. Д. Патопсихологія : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл./ С. Д. Максименко , А. П. Чуприков, Є. М. Прокопович, І. В. Рожкова, С. О. Лобанов– К. : Видавництво ТОВ «КММ», 2010. – 210 с.
69. Маслоу А. Новые рубежи человеческой природы: / А. Маслоу ; пер. с англ. и общ. ред. Г.А. Балла и др. – М. : Смысл, 1999. – 425 с.
70. Матюшкин В. С. Теории и технологии социально-психологического влияния / В. С. Матюшкин. – М. : Изд-во Международного института рекламы, 2006. – 142 с.
71. Машбиц Е.И. Диалог в обучающей системе./ Машбиц Е.И., Андриевская В.В., Комиссарова Е.Ю. – К.: Выща школа, 184 с.
72. Машбиц Е.И. Психолого-педагогические проблемы компьютеризации обучения./ Машбиц Е.И. – М.: Педагогика, 1988. – 192 с.
73. Моляко В. А. Творческая конструктология (пролегомены) / В. А. Моляко. – К. : Освіта України, 2007. – 388 с.
- 74.. Моргун В. Ф. Многомерная теория личности и принцип дополнительности деятельности, установки и поступка / В. Ф. Моргун // Харьковская школа психологии : наследие и современная наука. Сб. статей, посвященных 80-

- летнему юбилею психологической школы ХНПУ имени Г. С. Сковороды / отв. ред. Т. Б. Хомуленко, М. А. Кузнецов. – Харьков : Изд-во ХНПУ имени Г. С. Сковороды, 2012. – С. 106–116.
- 75.Москаленко В. В. Психологія соціального впливу : навч. посіб / В.В. Москаленко. — К. : Центр учебової літератури, 2007. — 448 с.
- 76.Москаленко В. В. Соціальна психологія : підр. / В. В. Москаленко. — Київ : Центр навчальної літератури, 2005. — 624 с.
- 77.Московичи С. Социальная психология / С. Московичи. – СПб. : Питер, 2007. – 592 с
- 78.Мэй Р. Искусство психологического консультирования / Р. Мэй ; пер. с англ. Т.К. Кругловой. – М. : Класс, 2001. – 133 с.
- 79.Мясищев В. Н. Психология отношений: избр. психол. труды / В. Н. Мясищев; под ред. А.А. Бодалева. – М. : Институт практической психологии, 1995. – 356 с.
- 80.Небылицын В. Д. Теплов как теоретик дифференциальной психофизиологии // Вопросы психологии. – 1966. – № 5 – с. 19–28.
- 81.Нельсон-Джоунс Р. Теория и практика консультирования / Р. Нельсон-Джоунс. – СПб. : Питер, 2000. – 225 с.
- 82.Олпорт Г. Становление личности / Г. Олпорт // Избр.труды ; под ред. Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2002. – 462 с.
- 83.Основи психології : підр. / [О. В. Киричук, В. А. Роменець, В.О. Татенко та ін.] ; ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. – К. : Либідь, 1995. – 632 с. – (Трансформація гуманітарної освіти в Україні).
- 84.Пайнс Э. Практикум по социальной психологии / Э. Пайнс, К. Маслач. – СПб. : Питер, 2000. – 528 с.
а. Панок В. Г. Психологія життєвого шляху особистості : монографія / В. Г. Панок, Г. В. Рудь. – К. : Ніка-Центр, 2006. – 280 с.
- 85.Пантилеев С. Р. Самоотношение как эмоционально-оценочная система / С. Р. Пантилеев. – М. : МГУ, 1991. – 110 с.
- 86.Пахальян В. Э. Развитие и психологическое здоровье. Дошкольный и школьный возраст. – СПб. : Питер, 2006. – 240 с.
- 87.Перлз Ф. Гештальтподход. Свидетель терапии. / Фредерик С. Перлз ; пер. с англ. М. Папуши. – М. : Изд-во Ин-та психотерапии, 2001. – 218 с. – (Золотой фонд психотерапии).
- 88.Петренко В. Ф. Психосемантика сознания / В. Ф. Петренко. – М. : МГУ, 1998. – 208 с.
- 89.Петровский А. В. Личность в психологии: парадигма субъектности / А. В. Петровский. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1996. – 512 с.
- 90.Петровский А. В. Возможности и пути построения общепсихологической теории личности / А. В. Петровский // Вопросы психологии . – 1987. – № 3 – С. 30–44.

91. Пиаже Ж. Психология интеллекта : избр. психол. тр. / Ж. Пиаже ; пер. с фр. – М. : Просвещение, 1969. – 659 с.
92. Пірен М. І. Конфліктологія : підр./ М. І. Пірен. – К. : МАУП, 2007. – 360 с.
93. Пономарев Я. А. Психология творчества / Я. А. Пономарев. - М., 1976
94. Принцип развития в психологии / [отв. ред Л.И. Анциферова]. – М. : Наука, 1978. – 368 с.
95. Проблеми психологічної герменевтики: монографія / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України ; ред. Н. В. Чепелєва. – К. : Міленіум, 2004. – 276 с.
96. Психология в управлении человеческими ресурсами : учеб. пособие / Т. С Кабаченко. – СПб. : Питер, 2003. – 400 с.
97. Психология здоровья: учеб. для вузов / ред. Г. С. Никифорова. – СПб : Питер, 2003. – С. 548–572.
98. Психология зрелости: хрестоматия / ред.-сост. Д.Я. Райгородский. – Самара. : БАХРАХ-М, 2003. – 342 с.
99. Психология развивающейся личности ; под ред. А. В. Петровского. – М. : Педагогика, 1987 – 240 с.
100. Психология современного лидерства: американские исследования ; под ред. Дж. П. Канджеми, К. Дж. Ковальски, Т.Н. Ушаковой – М. : Когито-Центр, 2007. – 288 с.
101. Психологія життєвої кризи / відп. ред. Т.М. Титаренко. – К. : Агропромвидав. України, 1998. – 348 с.
102. Психология личности : в 2-х т. / ред.-сост. Д. Я. Райгородский. – Самара : «Бахрах», 1999. – Т. 1. – 447с. – Т. 2. – 543 с.
103. Психологія особистості: Словник-довідник / ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
104. Рабочая книга практического психолога: Технология эффективной профессиональной деятельности / [С.А. Анисимов, В.Н. Бондаренко, Л.И. Буянов и др.] ; науч. ред. А.А. Деркача. – М. : Изд. дом «Красная площадь», 1996. – 400 с.
105. Реан А. А. Психология изучения личности : учеб. пособ. / А.А. Реан. – СПб. : Издательство Михайлова, 1999. – 288 с
106. Рибалка В. В. Методологічні питання наукової психології (досвід особистісно центрованої систематизації категоріально-поняттєвого апарату) : навч.-метод. посібник / В. В. Рибалка. – К. : Ніка-центр, 2003. – 204 с.
107. Ричардсон Т. Э. Д. Мысленные образы: Когнитивный подход / Т. Э. Д. Ричардсон. – М. : Когито-Центр, 2006. – 175 с.
108. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека / К. Роджерс ; пер. с англ. – М. : «Прогрес», «Универс», 1994. – 480 с.

109. Розуміння та інтерпретація життєвого досвіду як чинник розвитку особистості : монографія ; ред. Н. В. Чепелєвої ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. – К. : [б. в.], 2013. – 275 с.
110. Рубинштейн С. Л. Проблемы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. – М. : Наука, 1972. – 423 с.
111. Саморегуляция и прогнозирование социального поведения личности / ред. В.А. Ядова. – Л. : Наука, 1979. – 264 с.
112. Самосознание и защитные механизмы личности: хрестоматия ; / ред.-сост. Д. Я. Райгородский. – Самара : «Бахрах», 2008 – 656 с.
113. Сандрберг Н. Клінічна психологія. Теорія, практика, дослідження / Норман Сандрберг, Аллен Уайнбергер, Джуліан Таллін. 5-е міжн. вид. – СПб. : Прайм-ЕВРОЗНАК, 2007. – 600 с.,
114. Семиличенко В.А. Психология деятельности / В.А. Семиличенко. – К. : Издатель Эшке А.Н., 2002. – 248 с.
115. Семиличенко В.А. Психологія особистості / В.А. Семиличенко. – К.: Видавець Ешке О.М., 2001. – 427 с.
116. Скребець В. О. Екологічна психологія у віддалених наслідках екотехногенної катастрофи : монографія / В. О. Скребець. – К. : Слово, 2004. – 440 с.
117. Смит Н. Современные системы психологии / Н. Смит ; пер. с англ. А.А. Алексеева. – СПб. : Прайм-ЕВРОЗНАК, 2003. – 384 с.
118. Смульсон М. Л. Психологія розвитку інтелекту : монографія / М. Л. Смульсон . – К. : Інститут психології ім. Г. С. Костюка АПН України, 2001. – 276 с.
119. Современная зарубежная социальная психология. Тексты / [ред. Г. М. Андреева, Н. Н. Богомолова, Л. А. Петровская]. – М. : Изд-во МГУ, 1984. — 255 с.
120. Солсо Р. Л. Когнитивная психология / Р. Л. Солсо ; пер. с англ. – М. : Тривола, 1996. – 600 с.
121. Социальная психология в современном мире / ред. Г. М. Андреевой, А. И. Донцова. – М. : Аспект Пресс, 2002. – 335 с.
122. Социальный и эмоциональный интеллект. От процессов к измерениям; под ред. Д. в. Люсина, Д. В. Ушакова. – М. : Изд-во «Ин-т психологии РАН», 2009. – 351 с.
123. Столин В. В. Самосознание личности / В. В. Столин. – М. : Изд-во МГУ, 1983. – 286 с.
124. Татенко В. А. Психология в субъектном измерении / В. А. Татенко. – К. : Просвіта, 1996. – 404 с.
125. Теплов Б. М. Психология и психофизиология индивидуальных различий / Б. М. Теплов. – М. : МПСИ, 2009. – 246 с.
126. Тернер Д. Социальное влияние/ Д. Тернер. – СПб. : Питер, 2003. – 256 с.

127. Технології роботи організаційних психологів : навч. посібник / наук. ред. Л.М. Карамушки. – К. : ІНКОС, 2005. – 366 с.
128. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності / Т.М. Титаренко. – К. : Либідь, 2003. – 376 с.
129. Ткаченко О. М. Принципи і категорії психології : монографія / О. М. Ткаченко. – К. : Вища школа, 1978. – 193 с.
130. Узнадзе Д. Н. Психология установки / Д. Н. Узнадзе. – СПб. : Питер, 2001. – 414 с.
131. Фельдштейн Д. И. Психология развития человека как личности : избр. труды : в 2-х т. / Д. И. Фельдштейн. – М. : Издво МПСИ; Воронеж : МОДЭК, 2005. – Т. 1. – 567 с.
132. Фестингер Л. Теория когнитивного диссонанса / Л. Фестингер ; пер. с англ. А. Анистратенко, И. Знаешевой. – СПб.: Ювента, 1999. – 317 с.
133. Фетискин Н. П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н. П. Фетискин, В.В. Козлов, Г. М. Мануйлов. – М. : Изд-во Ин-та психотерапии, 2005. – 490 с.
134. Франкл В. Человек в поисках смысла / В. Франкл ; пер. с нем., англ. Д. А. Леонтьева, М. П. Папуша, Е. В. Эйдмана. – М. : Прогресс, 1990. – 368 с. – (Б-ка зарубежной психологии).
135. Фрейд З. Основные принципы психоанализа € З. Фрейд ; пер. с англ., нем. А. Хомик, Е. Глушак. – М.: Рефл-бук, К. : Ваклер, 1998. – 284 с.
136. Фрейджер, Р. Личность. Теории, упражнения, эксперименты / Роберт Фрейджер, Джеймс Фейдимен ; пер. с англ. Е. Будаговой, М. Васильевой, В. Кучерявкина [и др.]. – СПб. : Прайм-ЕВРОЗНАК, 2006. – 704 с. – (Большая университетская библиотека).
137. Фромм Э. Бегство от свободы / Э. Фромм ; пер. с англ. Ф. Швейник. – М. : Прогресс, Универс, 1995. – 253 с. – (Б-ка зарубежной психологии).
138. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность: в 2-х т / Х. Хекхаузен ; пер. нем. Д. А. Леонтьева, Е. Ю Питяевой, Т. А. Гудковой [и др.] / ред. Б. М. Величковский. – М. : Педагогика, 1986. – Т.1. – 408 с. – Т.2. – 392 с.
139. Холодная М. А. Когнитивные стили . о природе индивидуального ума / М.А. Холодная. – [2-е изд.]. – С.Пб. : Питер,2004. – 384 с.
140. Хорни К. Невроз и развитие личности / К. Хорни; пер. с англ. Л. В. Трубицына ; ред. В. Е. Кагана, Д. А. Леонтьева. – М. : Смысл, 1998. – 375 с. – (Золотой фонд мировой психологии).
141. Хьюлл Л. Теории личности: основные положения, исследования и применение / Л. Хьюлл, Д. Зиглер; пер. с англ. С. Меленевской, Д. Викторовой. – СПб. : Питер, 2000. – 608 с.
142. Чиксентмихай М. Поток: Психология оптимального переживания / Михай Чиксентмихай. – М. : Смысл: Альпина нон-фикшн, 2011. – 11 с.

143. Швалб Ю. М. Еколо-психологічні чинники сучасного способу життя : кол. монографія ; за наук ред. Ю. М. Швалба / Ю. М. Швалб, О. Л. Вернік, О. М. Гарнець, А. М. Львовчкіна та ін. – К. : Пед. думка, 2008. – 276 с.
144. Шибутані Т. Социальная психология / Т. Шибутані ; пер. с англ. Б.Б. Ольшанского. – М. : ACT; Ростов : Феникс, 1999. – 544 с.
145. Шихи Г. Возрастные кризисы: ступени личностного роста / Г. Шихи ; пер. с англ. – СПб. : «Ювента» 1999. – 240 с.
146. Шихирев П. Н. Современная социальная психология / П. Н. Шихирев. – М. : КСП+, 1998. – 448 с.
147. Щедровицкий Г. П. Избранные труды / Г. П. Щедровицкий. – М. : Шк. культ. полит., 1995. – 759 с.
148. Щотка О. П. Вікова психологія дорослої людини: навч. видання / О. П. Щотка. – Ніжин : Ред.-видав. відділ НДПУ, 2001. – 194 с.
149. Юнг К. Г. Дух и жизнь / К.Г. Юнг ; пер. с нем. Л.О. Акопян ; общ. ред. Д.Г. Лахути. – М. : Практика, 1996. – 560 с.
150. Янчук В.А. Введение в современную социальную психологию / В.А. Янчук. – Мн. : ACAP, 2005. – 768 с.
151. Ярошевский М. Г. История психологии. от античности до середины XX в. / М.Г.Ярошевский. – М., 1996. – 592 с.
152. Greenberg J. Social Psychology: The Science of Everyday Life / J. Greenberg, T. Schmader, J. Arndt, M. Landau. – New York : Worth Publishers, 2015 – 720 p.
153. Group Processes ; ed. J. M. Levine. – New York : Psychology Press, 2013. – 376 p.
154. Handbook of self-regulation: Research, Theory, and Applications; ed. by Kathleen D. Vohs, Roy F. Baumeister. – [2nd ed.]. – New York : Guilford, 2011. – 592 с.
155. Handbook of Prejudice, Stereotyping, and Discrimination Nelson ; ed. by Todd D. Nelson. – [2nd ed.]. – Philadelphia, PA : Psychology Press, 2015. – 532 p.
156. Mishel W. Introduction to personality: Toward an integrative science of the person / W. Mischel, Y. Shoda, O. Ayduk. – [8th ed.]. – New York : Wiley, 2008. – 592 с.
157. Reeve J. Understanding Motivation and Emotion / J. Reeve. – [5th ed.]. – New York: John Wiley & Sons, 2008. – 600 p.
158. Shiraev E. B. Cross-Cultural Psychology: Critical Thinking and Contemporary Applications / E. B. Shiraev, D. A. Levy. – [5th ed.]. – Boston, MA : Allyn & Bacon, 2012. – 400 p.
159. Winter D. D. N. The Psychology of Environmental Problems / D. D. N. Winter, S. M. Koger. – [3 rd ed.]. – Mahwah, NJ : Lawrence Erlbaum Associates, 2010. – 504 p.